

# ARBEJDSRETTENS DOM

af

12. oktober 2006

## **Sag nr. A2004.1120:**

Dansk Arbejdsgiverforening  
for

Dansk Byggeri  
for

Tømrer- og Bygningsfirma H. Skjøde Knudsen A/S  
Overgade 20, Skalborg, 5492 Vissenbjerg  
(advokat Pernille Knudsen)

*mod*

Landsorganisationen i Danmark  
for

Fagligt Fælles Forbund  
for

Kennet Damsted Hansen  
Hjertegræsvej 22, 5210 Odense NV

og

Allan Raun Knudsen  
Skovbrynet 53, 5462 Morud  
(konsulent Steven Vallik)

og

## **Sag nr. A2005.932:**

Dansk Arbejdsgiverforening  
for

Dansk Byggeri  
for

Juel Ditlefsen & Nielsen A/S  
Busbjergvej 61, 8850 Bjerringbro

og

Murermester Sandholt & Pedersen A/S  
Finlandsvej 4, 4690 Haslev  
(advokat Pernille Knudsen)

*mod*

Landsorganisationen i Danmark  
for

Fagligt Fælles Forbund  
 for  
 Kent Way  
 Lykkevej 17, Sdr. Vinge, 8860 Ulstrup  
 og  
 René Tom Jensen  
 Sdr. Rindvej 162, Vindum, 8850 Bjerringbro  
 og  
 Anders Nymark Olsen, c/o Heidi Pedersen  
 Merkurvej 13, 8800 Viborg  
 og  
 Christian Jørgensen  
 Hostrupsgade 4, 4200 Slagelse  
 og  
 Morten Bundgaard Larsen  
 Slotsvænget 16, 1. th., 4200 Slagelse  
 og  
 Lars Andersen  
 Storegade 58 A, 1. tv., 4780 Stege  
 (konsulent Steven Vallik)

*Dommere: Henrik Marstrand Dahl, Poul Flemming Hansen, Knud Erik Linius, Poul Monggaard, Johnny Skovengaard, Per Sørensen (retsformand) og Nicolai Westergaard.*

Sagen angår spørgsmålet, om Fagligt Fælles Forbund (3F) var forpligtet til – efter krav fra Dansk Arbejdsgiverforening – på diverse fællesmøder at meddele deres medlemmer pålæg om at genoptage akkordarbejde, som medlemmerne overenskomststridigt havde forladt, og om størrelsen af den bod, de pågældende medlemmer skal betale for overenskomststridigt at have forladt akkordarbejde.

## **PÅSTANDE**

Klager, Dansk Arbejdsgiverforening for Dansk Byggeri for Tømrer- og Bygningsfirma H. Skjøde Knudsen A/S, Juel Ditlefsen & Nielsen A/S og Murermeister Sandholt & Pedersen, har nedlagt følgende påstande:

- 1) De indklagede arbejdstagere skal anerkende, at de i strid med overenskomsten har forladt igangværende akkorder.

- 2) 3F skal anerkende, at forbundet var forpligtet til på fællesmøderne den 27. september 2005 og den 4. oktober 2005 at pålægge de indklagede arbejdstagere straks at genoptage og normalisere arbejdet.
- 3) 3F skal anerkende, at forbundet var forpligtet til på retsmødet i Arbejdsretten den 9. december 2004 at pålægge de indklagede arbejdstagere straks at genoptage og normalisere arbejdet.
- 4) De indklagede arbejdstagere skal til Dansk Arbejdsgiverforening betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod for i strid med overenskomsten at have forladt igangværende akkorder.
- 5) 3F skal til Dansk Arbejdsgiverforening betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod for i strid med Hovedaftalens § 2, stk. 4, og § 4, stk. 2, og mureroverenskomstens § 21, stk. 7, at have undladt at meddele ovenstående pålæg på fællesmøderne den 27. september 2005 og den 4. oktober 2005 samt på retsmødet i Arbejdsretten den 9. december 2004.

Indklagede, Landsorganisationen i Danmark for Fagligt Fælles Forbund for Kennet Damsted Hansen, Allan Raun Knudsen, Kent Way, René Tom Jensen, Anders Nymark Olsen, Christian Jørgensen, Morten Bundgaard Larsen og Lars Andersen, har nedlagt følgende påstande:

- 1) Over for DA's påstand 1 tages bekræftende til genmæle.
- 2) Over for DA's påstand 2: Frifindelse.
- 3) Over for DA's påstand 3: Frifindelse.
- 4) Over for DA's påstand 4: De indklagede arbejdstagere skal hver betale en bod på 1.700 kr. til DA.
- 5) Over for DA's påstand 5: Frifindelse.

## **SAGSFREMSTILLING**

### **1. Overenskomstgrundlaget**

I overenskomst 2004 for murer- og murerarbejdsmandsarbejde hedder det om akkordforhold bl.a.:

## ”§ 21 Akkordforhold

### ”Akkord

1. Alt nyt arbejde udføres i akkord og betales i henhold til de mellem parterne gældende priskuranter samt de i overenskomsten fastsatte bestemmelser.
- ...

### Ret og pligt

7. Når en medarbejder er antaget til en akkord, har denne ret og pligt til at fuldføre akkorden.”

I Hovedaftalen mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark hedder det bl.a.:

”§2      *Stk. 1.* Når der er indgået en kollektiv overenskomst, kan der inden for det område, som overenskomsten omfatter, og så længe den er gældende, ikke etableres arbejdsstandsning (strejke, blokade, lockout eller boykot), medmindre der er hjemmel herfor i ”Norm for regler for behandling af faglig strid” eller i kollektiv overenskomst. Sympatistrejke eller sympatilockout kan i øvrigt etableres i overensstemmelse med aftaler og retspraksis.

...

*Stk. 4.* Såvel hovedorganisationerne som de under dem hørende organisationer samt øvrige af Hovedaftalen bundne organisationer er forpligtet til ikke at understøtte, men med alle rimelige midler at hindre overenskomststridige arbejdsstandsninger og, hvis overenskomststridig arbejdsstandsning finder sted, at søge at få den bragt til ophør.

...

§4      ...

*Stk. 2.* Såfremt der uden noget forbehold er antaget arbejdskraft til et bestemt angivet akkordarbejde, kan arbejdsforholdene ikke ændres, uden at vedkommende arbejdsgiver godtgør arbejdstagerne det derved eventuelt opståede økonomiske tab. Uoverensstemmelser herom afgøres ad sædvanlig fagretlig vej.”

## 2. Bodssatserne

I protokollat af 23. december 1966 vedrørende drøftelser mellem Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening om vejledende bodssatser hedder det:

”I overensstemmelse med protokollat af 8. december d. å. vedrørende drøftelser om vejledende bodssatser har undertegnede på et møde den 21. ds. drøftet de vejledende bodssatser ved enkelte arbejderes ulovlige bortgang fra igangværende akkorder.

Drøftelserne resulterede i enighed om følgende beløb som vejledende bodssatser:

Den hidtidige sats kr. 125,- for ulovlig bortgang fra en akkord forhøjes til kr. 175,-, således at de pågældende arbejdere som hidtil samtidig tilpligtes at genoptage arbejdet.

Den hidtidige sats kr. 225,-, som anvendes, såfremt arbejdet desuagtet ikke genoptages, forhøjes til kr. 325,-, hvorefter den pågældende arbejder som hidtil betragtes som frigjort.”

I protokollat af 30. juni 1970 vedrørende ajourføring af de i aftalen af 23. december 1966 fastlagte bodssatser hedder det bl.a.:

”Den vejledende sats for overenskomststridig bortgang ansættes til 250 kr., og såfremt arbejderen trods derom af organisationerne givet pålæg ikke genoptager arbejdet, vil den pågældende arbejder yderligere have forskyldt en bod på kr. 450,-, hvorefter den pågældende arbejder som anført i protokollat af 23. december 1966 betragtes som frigjort.

Fra arbejdsgiverside erklærede man sig enig med Landsorganisationen i, at formildende omstændigheder dog vil kunne tages i betragtning ved fastsættelse af bodsbeløb.

Organisationerne er samtidig enige om, at man ved behandling af sager vedrørende overenskomststridig bortgang fra akkord vil tilstræbe en hurtig sagsbehandling.”

I protokollat af 20. februar 1978 vedrørende ajourføring af de i aftalen af 30. juni 1970 fastlagte bodssatser hedder det bl.a.:

”Den vejledende sats for overenskomststridig bortgang ansættes til 350,- kr., og såfremt arbejderen trods derom af organisationerne givet pålæg ikke genoptager arbejdet, vil den pågældende arbejder yderligere have forskyldt en bod på 650,- kr., hvorefter den pågældende arbejder som anført i protokollat af 23. december 1966 betragtes som frigjort.

...

Såfremt arbejdsnedlæggelsen bringes til ophør senest i overensstemmelse med et på fællesmødet givet pålæg, er organisationerne i overensstemmelse med de i Arbejdsretsloven gældende principper enige om, at bodsansvar som hovedregel bortfalder for de i arbejdsnedlæggelsen deltagende arbejdere.”

### 3. Praksis

I et fællesmødereferat fra et møde den 13. november 1973 under medvirken af repræsentanter fra Landsorganisationen i Danmark, Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejderforbund, Dansk Arbejdsgiverforening og Entreprenørforeningen vedrørende jord- og betonarbejdere, der havde forladt igangværende akkordarbejde, hedder det bl.a.:

”Der var under hensyn til de foreliggende omstændigheder enighed om, at jord- og betonarbejderne

...

der alle havde fulgt det af organisationerne på fællesmødet den 6. september d.å. givne pålæg om arbejdets genoptagelse, hver især har forskyldt en Dansk Arbejdsgiverforening tilfaldende bod stor kr. 250,-.

Endvidere var der enighed om, at jord- og betonarbejderne ..., der ikke havde efterkommet organisationernes pålæg om arbejdets genoptagelse hver især har forskyldt en Dansk Arbejdsgiverforening tilfaldende bod stor kr. 700,-.”

I et fællesmødereferat fra et møde den 23. maj 1989 under medvirken af repræsentanter fra Landsorganisationen i Danmark, Murerforbundet i Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening og Entreprenørforeningen vedrørende bortgang fra igangværende akkordarbejde, hedder det bl.a.:

”Under forudsætning af, at de faktiske omstændigheder som oplyst fra arbejdsgiversiden er korrekte, erkender lønmodtagersiden, at der er tale om en overenskomststridig bortgang fra igangværende akkordarbejde og pålægger følgelig de i bortgangen deltagende medarbejdere at genoptage arbejdet snarest og senest ... Såfremt arbejdet ikke genoptages som anført, erkender arbejdersiden, at sædvanlig bod er forskyldt.”

I Arbejdsrettens dom af 29. oktober 2001 i ARD 2000.249 (AT 2001 s. 12) havde nogle arbejdstagere uden nærmere begrundelse forladt et endnu ikke færdiggjort akkordarbejde. Forbundet erkendte, at medlemmerne havde gjort sig skyldige i overenskomstbrud, og at de hver skulle betale 500 kr. for bortgangen og 1.000 kr. for ikke at have genoptaget arbejdet efter dets påbud herom eller i alt 1.500 kr. med fradrag af den sædvanlige rabat på 500 kr. for erkendelsen før sagens behandling i Arbejdsretten. Dansk Arbejdsgiverforening påstod en efter Arbejdsrettens skøn fastsat

bod og de vejledende satser for overenskomststridig bortgang fra igangværende akkordarbejde, fastsat ved Arbejdsrettens dom af 22. oktober 1986 i sag nr. 86.299, forhøjet.

Det hedder i dommen om indklagedes argumenter bl.a.:

”Indklagede har herover for gjort gældende, at den nuværende bod på i alt 1.500 kr. ... for ikke at genoptage arbejde efter henstilling fra egen organisation, er rigtig stor.”

I overensstemmelse med hidtidig praksis pålagde Arbejdsretten hver af de pågældende en bod på 1.000 kr. Arbejdsretten forhøjede samtidig de fremtidige vejledende bodstakster for ulovlig bortgang i akkord og for ikke at genoptage akkordarbejde efter forbundets tilkendegivelse/pålæg. I rettens begrundelse og konklusion hedder det:

”A og B har ubestridt overenskomststridigt den 25. oktober 1999 forladt et igangværende akkordarbejde hos ... og genoptog ikke siden arbejdet. For denne overtrædelse skal de hver betale en bod efter de hidtil gældende takster på i alt 1.500 kr., men med fradrag af den sædvanlige rabat på 500 kr. for forligsmæssig afgørelse forud for sagens behandling i Arbejdsretten.

Bodssatserne for arbejdstageres overenskomststridige bortgang i akkord er senest blevet reguleret ved Arbejdsrettens dom af 22. oktober 1986 og da således, at boden blev forhøjet med samme procentsats, som bod for arbejdsnedlæggelse var blevet forhøjet med siden 1978, da boden for bortgang i akkord senest var blevet fastsat.

Arbejdsretten finder ikke grundlag for at antage, at der siden 1986 er sket sådanne ændringer på arbejdsmarkedet, at forholdet mellem bodsstørrelsen for de to typer overenskomstbrud bør være et andet. Der er således ikke grundlag for at tage hensyn til, at bortgang i akkord muligvis sker hyppigere, eller at arbejdsgiverne muligvis nu lider større tab ved, at arbejdstagerne forlader en akkord.

Den omstændighed, at parterne i 2000 er blevet enige om et protokollat, hvorefter den medarbejder, der forlader en akkord, mister retten til andel i et eventuelt akkordoverskud, får alene betydning for medarbejdernes indbyrdes forhold, og kan derfor heller ikke få afgørende betydning ved fastsættelsen af bod.

Arbejdsretten finder ikke, at arbejdsgiversiden ved siden 1989 at acceptere, at bod for akkordbortgang har været forholdsvis mindre end bod for arbejdsnedlæggelse, har udvist en passivitet, der kan medføre, at bodssatserne for bortgang i akkord ikke nu kan forhøjes til det indbyrdes niveau, der var gældende før 1989.

På denne baggrund forhøjes – med virkning for overenskomststridig bortgang i akkord, der finder sted efter denne doms afsigelse – boden for ulovlig

bortgang i akkord med 70 % til i alt 2.550 kr., heraf 850 kr. for selve bortgangen og 1.700 kr. for ikke at genoptage arbejdet efter forbundets tilkendegivelse/pålæg.”

#### **4. Sagen nr. A2004.1120**

I denne sag blev der afholdt fællesmøde den 6. december 2004, efter at Kennet Damsted Hansen og Allan Raun Knudsen, der var beskæftiget hos Tømrer- og Bygningsfirma H. Skjøde Knudsen A/S, den 3. december 2004 havde forladt igangværende akkordarbejde. Det hedder i fællesmødereferatet bl.a.:

”Fra arbejdstagerside erkendte man – under forudsætning af, at det fra arbejdsgiverside oplyste er korrekt – at akkordbortgangen er overenskomststridig, og pålagde Kennet Damsted Hansen ... og Allan Raun Knudsen ... at genoptage arbejdet i akkorden snarest og senest den 7. december 2004 ved normal arbejdstids begyndelse.

På fællesmødet tilbød arbejdstagersiden at slutte sagen mod betaling af sædvanlig bod kr. 1.700.

Fra arbejdsgiverside forbeholdt man sig at indbringe sagen for Arbejdsretten såfremt arbejdet ikke genoptages som ovenfor anført.”

Da Kennet Damsted Hansen og Allan Raun Knudsen ikke genoptog arbejdet i overensstemmelse med pålægget på mødet den 6. december 2004, blev sagen indbragt for Arbejdsretten af Dansk Arbejdsgiverforening for bygningsfirmaet. I Arbejdsrettens retsbog af 9. december 2004, hvor sagen blev forhandlet, hedder det bl.a.:

”Indklagede oplyste, at de 2 medarbejdere den 29. november 2004 overfor arbejdsgiveren opsagde deres ansættelsesforhold med ugens udgang, og at de ikke agtede at vende tilbage til aktuelle arbejde.

Indklagede erkender at der har været overenskomststridig bortgang i akkord og at pålægget på fællesmødet ikke er blevet overholdt.”

#### **5. Sagen nr. A2005.932**



I denne sag blev der afholdt fællesmøde den 27. september 2005, efter at Kent Way, René Tom Jensen og Anders Nymark Olsen, der var beskæftiget hos Juel Ditlefsen & Nielsen A/S, den 26. september 2005 havde forladt igangværende akkordarbejde.

Det hedder i fællesmødereferatet bl.a.:

”Arbejdsgiversiden opfordrede arbejdstagersiden til at pålægge Kent Way, René Tom Jensen og Anders Nymark Olsen at genoptage arbejdet senest den 28. maj ved normal arbejdstids begyndelse.

Arbejdstagersiden erkendte – under forudsætning af, at de af arbejdsgiversiden givne oplysninger var korrekte –, at der er sket bortgang i akkord, og man tilbød efter almindelig praksis at pålægge de 3 lønmodtagere at betale en bod på kr. 1.700 pr. mand; dog under forudsætning af, at de pågældende er medlemmer af Fagligt Fælles Forbund.

Arbejdsgiversiden gjorde gældende, at forbundet pådrager sig et organisationsansvar ved at afvise at pålægge sine medlemmer at genoptage arbejdet, hvilket blev bestridt fra arbejdstagerside.

Arbejdsgiversiden forbeholdt sig at indbringe sagen for Arbejdsretten som hastesag, såfremt Kent Way, René Tom Jensen og Anders Nymark Olsen ikke genoptager arbejdet som ovenfor anført.”

I samme sag blev der afholdt fællesmøde den 4. oktober 2005, efter at Christian Jørgensen, Morten Bundgaard Larsen og Lars Andersen, der var beskæftiget hos Murermester Sandholt & Pedersen, den 3. oktober 2005 havde forladt igangværende akkordarbejde. Det hedder i fællesmødereferatet bl.a.:

”Arbejdsgiversiden opfordrede arbejdstagersiden til at pålægge [Christian Jørgensen, Morten Bundgaard Larsen og Lars Andersen] at genoptage arbejdet senest den 5. oktober 2005 kl. 07.00.

Arbejdstagersiden erkendte – under forudsætning af, at de af arbejdsgiversiden givne oplysninger var korrekte –, at der foreligger en overenskomststridig akkordbortgang, og man tilbød efter almindelig praksis at pålægge Christian Jørgensen, Morten Bundgaard Larsen og Lars Andersen at betale en bod på 1.700,- kr. hver til fuld og endelig afgørelse af sagen.

Arbejdsgiversiden gjorde gældende, at forbundet pådrager sig et organisationsansvar ved at afvise at pålægge sit medlem at genoptage arbejdet, hvilket blev bestridt fra arbejdstagerside.

Arbejdsgiversiden forbeholdt sig at indbringe sagen for Arbejdsretten, såfremt arbejdet ikke genoptages som ovenfor anført.”

## **FORKLARINGER**

Jens Klarskov har forklaret, at han er administrerende direktør i Dansk Byggeri. Ca. 25 % af arbejdet inden for branchen honoreres direkte efter akkordbestemmelserne, og en større del honoreres ved aftaler, der er inspireret af akkordbestemmelserne. Det samlede arbejde, der udføres ved direkte akkord eller er inspireret af akkordbestemmelserne, udgør betydeligt mere end halvdelen af alt arbejde. Det rent timelønsbaserede arbejde udgør ca. 25 %. Det karakteristiske ved akkordarbejde er, at det er præstationslønnat og ikke tidlønnat. Akkordløn har den fordel for virksomhederne, at prisen for udførelsen af opgaverne er kendt på forhånd. For arbejdstagerne betyder det, at de, hvis de arbejder hurtigere, kan tjene en højere timeløn. Når et akkordarbejde er afsluttet, er ansættelsesforholdet afsluttet, men i praksis fortsætter arbejdstagerne i mange tilfælde i et nyt akkordforhold hos den samme arbejdsgiver.

Bortgang i akkord er typisk meget byrdefuldt for en virksomhed. Dygtige medarbejdere er efterspurgt, og ikke mindst i en tid, hvor der er stort pres på udførelsen af opgaver, medfører det et stort besvær at finde erstatning for en bortgået medarbejder, endsiqe at finde en lige så kvalificeret medarbejder. Virksomhederne bliver presset af kunder og underleverandører, og det er derfor af stor økonomisk betydning, at akkorderne overholdes.

Muligheden for at give arbejdstagerne pålæg om og derved lægge pres på dem for at genoptage et akkordarbejde er af stor betydning for, at arbejdet kan blive afsluttet. Noget andet er, at man ikke fysisk kan tvinge de pågældende tilbage til arbejdet.

Finn Sørensen har forklaret, at han har været LO-sekretær siden 1989. Han har det overordnede ansvar for afholdelse af fællesmøder. Han har afholdt fællesmøder i massevis siden 1989, og han afholder i hvert fald  $\frac{1}{3}$  af alle fællesmøder.

Det er nyt, at arbejdsgiversiden ønsker, at der bliver givet pålæg om tilbagevenden til en akkord. Tidligere var det ikke på tale, at der skulle gives pålæg, men man gjorde det klart, at bortgangen var i strid med overenskomsten, og at bod kunne undgås ved, at akkorden blev genoptaget. I de tilfælde, hvor arbejdstagerne ikke ville tilbage og færdiggøre akkorden, skrev man i protokollatet, at man sluttede sagen ved, at de betalte den gældende – reducerede – bod, der nu er på 1.700 kr. Første gang, arbejdsgiversiden – imod praksis – krævede pålæg om genoptagelse af akkorden, var på fællesmødet den 6. december 2004. På dette møde kunne specialarbejderforbundet ikke møde, og grunden til, at LO's repræsentant underskrev fællesmødereferatet, var, at han var usikker på, hvordan han skulle forholde sig over for kravet.

## **PARTERNES ARGUMENTATION**

DA har til støtte for påstandene 2 og 5 anført, at det – som også erkendt af LO – følger af Hovedaftalens § 4, stk. 2, og mureroverenskomstens § 21, stk. 7, at de indklagede lønmodtagere var forpligtet til at færdiggøre det aftalte akkordarbejde. En akkord går ud på, at der skal udføres et bestemt stykke arbejde i en begrænset periode, og så længe akkorden varer, er akkordforholdet uopsigeligt fra begge parter side. Bortgang fra akkord skal sidestilles med en arbejdsnedlæggelse, og undladelse af at færdiggøre akkordarbejdet udgør et overenskomstbrud. Sådanne overenskomstbrud behandles altid på et fællesmøde under hovedorganisationernes medvirken i henhold til Hovedaftalens § 10, stk. 2, og i overensstemmelse med Hovedaftalens § 2, stk. 4, er arbejdstagersidens faglige organisation forpligtet til på fællesmødet at give arbejdstagerne pålæg om at genoptage arbejdet, hvis arbejdsgiversiden rejser krav herom. Muligheden for at kræve et akkordarbejde færdiggjort i stedet for blot at indgå forlig, er altid indgået som et grundlæggende princip både i de forhandlinger om bortgang i akkord, der har været ført mellem DA og LO, jf. protokollaterne af 23. december 1966, 30. juni 1970 og 20. februar 1978, og i behandlingen af de konkrete sager. At der er blevet indgået forlig i en række sager har ikke ændret ved dette princip. LO's holdning, hvorefter enhver sag om bortgang i akkord skal afsluttes med et forlig om en reduceret bod uden pålæg, er undergravende for arbejdsgiverens muligheder for at få de pågældende arbejdstagere til at genoptage akkordarbejdet, også selv om disse ikke fysisk kan tvinges tilbage til

arbejdet. Ved at undlade at give et sådant pålæg på fællesmøderne den 27. september og 4. oktober 2005 har 3F således pådraget sig organisationsansvar, der skal medføre en alvorlig bod.

Til støtte for påstandene 3 og 5 har DA anført, at 3F på fællesmødet den 6. december 2004 pålagde de indklagede arbejdstagere, Kennet Damsted Hansen og Allan Raun Knudsen, at genoptage akkordarbejdet. Der var enighed om, at dette pålæg vedrørte spørgsmålet om genoprettelse af et overenskomststridigt forhold, men i retsmødet den 9. december 2004, hvor sagen blev hastebehandlet, undlod forbundet at gentage og meddele disse to arbejdstagere pålæg om at genoptage det akkordarbejde, der var forladt i strid med overenskomsten. Det følger af de almindelige fagretlige regler, at en organisation ikke kan fragå et pålæg, der er givet på et fællesmøde. Forbundet har også derfor begået et bodspådragende brud på overenskomsten.

Forbundet bør betale en bod, der passende kan fastsættes til 100.000 kr., jf. herved AD 92.196 (A1992.190).

LO har til støtte for påstanden om frifindelse for DA's påstand 2 anført, at arbejdsgiversiden ikke har et ubetinget retskrav på, at den eller de arbejdere, der forlader en akkord, vender tilbage og færdiggør arbejdet. Heraf følger, at DA heller ikke har et retskrav på, at forbundet giver et pålæg herom. Forbundets medlemmer er derimod berettiget til at blive frigjort fra akkorden mod betaling af bod, hvilket er en naturlig følge af, at man i dansk ret ikke kan tvinge arbejdere til at udføre et bestemt arbejde. DA og LO har stedse – stort set undtagelsesfrit og gennem 40 år – fortolket bemærkningerne om pålæg i protokollaterne af 23. december 1966, 30. juni 1970 og 20. februar 1978 således, at der ikke skal gives udtrykkeligt pålæg om genoptagelse af arbejdet, da pålægget sædvanligvis anses for givet – og ikke efterlevet – ved pålæg af bod på fællesmødet. Den sædvanlige fremgangsmåde har den fordel, at man derved undgår at stille medlemmet i den situation, at den pågældende ved at efterleve et pålæg om at fuldføre en forladt, igangværende akkord begår overenskomstbrud ved at forlade den nye akkord, som medlemmet typisk er overgået til. Herved ville medlemmet have forskyldt den lave bodssats for den første bortgang og den fulde bodssats for den anden

bortgang. Dette er ikke hensigten med protokollaterne, idet medlemmet – efter protokollaternes ordlyd og naturlige forståelse – skal være frigjort fra den forladte akkord ved at betale boden. Et direkte pålæg om at genoptage arbejdet ville sidestille akkordbortgang med overenskomststridig arbejdsnedlæggelse, selv om akkordbortgang intet har at gøre med fredspligtskrænkelser. Forbundet er ikke forpligtet til at ændre måden, hvorpå pålægget er blevet givet gennem de sidste 40 år, idet DA med en sådan ændring med Arbejdsrettens mellemkomst ønsker at etablere en ny fællesmødepraksis med en skærpet formulering, der ville kunne foranledige medlemmerne til fejlagtigt at tro, at sanktioner for bortgang i akkord er blevet skærpet. En sådan skærpet formulering ville ikke være dækkende for retstilstanden efter protokollaterne, hvorefter det er tilstrækkeligt, at forbundet gør det klart for sine medlemmer, at det er overenskomststridigt at forlade en igangværende akkord, og understreger den bodsmæssige konsekvens af, at medarbejderen undlader at fuldføre den forladte akkord.

LO har til støtte for påstanden om frifindelse for DA's påstand 3 anført, at DA ikke kan kræve, at forbundet giver et pålæg i et retsmøde i Arbejdsretten, eftersom arbejdsgiveren ikke har et retskrav på, at det forladte akkordarbejde færdiggøres af de arbejdstagere, der har forladt akkorden. Det er arbejdsgiversidens afvisning af at ville tage imod boden og dens uretmæssige insisteren på, at arbejdet skulle genoptages, der er årsagen til, at sagen ikke er løst ved forlig. DA ønsker at foretage en tilnærmelse mellem arbejdsnedlæggelser og akkordbortgang ved at stille krav om hastebehandling i Arbejdsretten og om pålæg fra forbundet, selv om akkordbortgang ikke er en fredspligtskrænkelse.

Til støtte for påstand 4 om, at de indklagede arbejdstagere alene skal betale en bod på 1.700 kr., har LO anført, at medlemmerne på fællesmødet tilbød at betale bod med sædvanlig bodsrabat. I overensstemmelse med sædvanlig arbejdsretlig praksis bør klager ikke kunne opnå en forhøjelse af den almindelige bod med normal bodsrabat ved ikke at ville medvirke til forlig på sædvanlige vilkår på fællesmødet.

Vedrørende påstand 5 om bod på grund af organisationsansvar har LO anført, at 3F bør frifindes af de grunde, der er nævnt ovenfor.

## ARBEJDSRETTENS BEGRUNDELSE OG RESULTAT

Da LO har taget bekræftende til genmæle over for DA's påstand 1, er det ubestridt, at de indklagede arbejdstagere har begået overenskomstbrud ved at forlade de igangværende akkorder.

Der er enighed mellem parterne om, at man ikke fysisk kan tvinge en arbejdstager til at vende tilbage til akkordarbejde.

Det fremgår af de tidligere protokollater fra 1966 og 1970 og af protokollatet fra 1978, som ikke på noget tidspunkt er blevet opsagt af LO, at en arbejdstager, der uberettiget har forladt en akkord, skal betale en bod, hvis størrelse DA og LO er blevet enige om, og at arbejdstageren skal betale en skærpet bod, hvis akkordarbejdet ikke genoptages trods pålæg herom fra den pågældende lønmodtagerorganisation. Til gengæld er arbejdstageren herefter frigjort. Heri ligger implicit, at der har været enighed mellem parterne om, at lønmodtagerorganisationerne er forpligtet til at meddele et sådant pålæg. Dette blev da heller ikke bestridt af LO, men var tværtimod forudsat i sagen, hvori Arbejdsretten afsagde dom den 29. oktober 2001 (AT 2001, s. 12). Denne forståelse er tillige i overensstemmelse med Hovedaftalens § 2, stk. 4, om organisationernes pligt til med alle rimelige midler at søge at få bragt en overenskomststridig arbejdsstandsning til ophør.

Det er ikke bestridt af DA, at der i de senere år er udviklet en praksis, hvorefter i hvert fald de fleste sager om overenskomststridig bortgang i akkord er blevet afgjort ved, at forbundet har erkendt overenskomstbrud, og at arbejdstagerne har betalt en bod på 1.700 kr. Arbejdsretten finder imidlertid, at denne praksis ikke har ændret ved aftalegrundlaget mellem parterne, og at DA derfor er berettiget til at kræve, at sagerne afgøres i overensstemmelse hermed, så længe parterne ikke har aftalt andet.

Der må herefter gives DA medhold i, at 3F var forpligtet til på fællesmøderne den 27. september 2005 og 4. oktober 2005 at give arbejdstagerne pålæg om at genoptage de

igangværende akkorder, som arbejdstagerne overenskomststridigt havde forladt. DA's påstand 2 tages derfor til følge.

DA's påstand 3 må nærmest forstås således, at forbundet efter DA's opfattelse ikke blot på fællesmødet den 6. december 2004, men også på det efterfølgende møde i Arbejdsretten den 9. december 2004 var forpligtet til at meddele arbejdstagerne pålæg om at genoptage den forladte akkord. Da arbejdstagerne efter pålæg af skærpet bod betragtes som frigjort, skal disse sager ikke indbringes for Arbejdsretten med henblik på yderligere pålæg eller yderligere bod. Arbejdsretten tager derfor LO's påstand om frifindelse for denne påstand til følge.

Uanset, at det gennem nogen tid har været praksis, at der alene er blevet betalt 1.700 kr. i bod ved overenskomststridig bortgang i akkord, finder Arbejdsretten, at de indklagede lønmodtagere Kennet Damsted Hansen og Allan Raun Knudsen, der ved fællesmødet den 6. december 2004 fik pålæg om at genoptage den forladte akkord, hver skal betale en bod på i alt 2.550 kr., heraf 850 kr. for selve bortgangen og 1.700 kr. for ikke at genoptage arbejdet efter forbundets pålæg, jf. herved Arbejdsrettens dom af 29. oktober 2001 i ARD 2000.249.

De øvrige indklagede arbejdstagere, Kent Way, René Tom Jensen, Anders Nymark Olsen, Christian Jørgensen, Morten Bundgaard Larsen og Lars Andersen, fik ikke på fællesmøderne den 27. september og 4. oktober 2005 pålæg om at genoptage de forladte akkorder, da forbundet afviste at give pålæg. Disse arbejdstagere skal herefter alene betale bod for selve den ulovlige bortgang i akkorden. I overensstemmelse med LO's påstand skal de herefter betale en bod på hver 1.700 kr.

Da LO's påstand om frifindelse for DA's påstand 3 er taget til følge, tages også LO's påstand om frifindelse for den del af DA's påstand 5, der angår retsmødet i Arbejdsretten den 9. december 2004, til følge.

For så vidt angår den resterende del af påstand 5 om bod for forbundets undladelse af at meddele arbejdstagerne pålæg på fællesmøderne den 27. september og 4. oktober 2005,

finder Arbejdsretten, at 3F skal betale en bod på 25.000 kr. Ved udmålingen af boden har Arbejdsretten navnlig lagt vægt på, at forbundets afvisning af arbejdsgiversidens krav om at meddele arbejdstagerne pålæg om at genoptage det overenskomststridigt forladte akkordarbejde, var begrundet i den praksis, der gennem de senere år havde udviklet sig, hvorefter DA ikke krævede pålæg.

**Thi kendes for ret:**

Kennet Damsted Hansen, Allan Raun Knudsen, Kent Way, René Tom Jensen, Anders Nymark Olsen, Christian Jørgensen, Morten Bundgaard Larsen og Lars Andersen, skal anerkende, at de i strid med overenskomsten har forladt igangværende akkorder.

Fagligt Fælles Forbund skal anerkende, at forbundet på fællesmøderne den 27. september 2005 og 4. oktober 2005 var forpligtet til at pålægge arbejdstagerne straks at genoptage og normalisere arbejdet.

Fagligt Fælles Forbund frifindes for påstanden om, at forbundet skal anerkende, at de på retsmødet i Arbejdsretten den 9. december 2004 var forpligtet til at pålægge arbejdstagerne at genoptage det akkordarbejde, som de overenskomststridigt havde forladt.

Kennet Damsted Hansen og Allan Raun Knudsen, skal hver betale en bod på 2.550 kr. til Dansk Arbejdsgiverforening.

Kent Way, René Tom Jensen, Anders Nymark Olsen, Christian Jørgensen, Morten Bundgaard Larsen og Lars Andersen, skal hver betale en bod på 1.700 kr. til Dansk Arbejdsgiverforening.

Fagligt Fælles Forbund skal betale en bod på 25.000 kr. til Dansk Arbejdsgiverforening.

Landsorganisationen i Danmark for Fagligt Fælles Forbund for Kennet Damsted Hansen, Allan Raun Knudsen, Kent Way, René Tom Jensen, Anders Nymark Olsen,



Christian Jørgensen, Morten Bundgaard Larsen og Lars Andersen, skal betale 2.000 kr. i sagsomkostninger til Arbejdsretten.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage fra afsigelsen af denne dom.

Per Sørensen